Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 12. 1993, sp. zn. 14 Co 225/93, ECLI:CZ:KSOS:1993:14.CO.225.93.1

Číslo: 24/2000

Právní věta:

Rozhodne-li soud, že dědictví připadá státu (§ 462 obč. zák.), je povinen zaplatit odměnu notáře a jeho hotové výdaje za stát (§ 140 odst. 3, věta druhá, o. s. ř) příslušný okresní soud, který notáře pověřil, aby jako soudní komisař provedl úkony v řízení o dědictví.

Soud: Krajský soud v Ostravě

Datum rozhodnutí: 29.12.1993

Spisová značka: 14 Co 225/93

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Náklady řízení, Odměna notáře

Předpisy: 99/1963 Sb. § 140 odst. 3 věta druhá 40/1964 Sb. § 460

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Okresní soud ve Frýdku – Místku podle § 140 odst. 3 o. s. ř. a § 15 vyhlášky č. 612/1992 Sb. přiznal odměnu notářce JUDr. J. Š., soudní komisařce, za úkony provedené v tomto dědickém řízení ve výši 470 Kč a hotové výdaje ve výši 28 Kč, celkem 498 Kč, a v odstavci druhém výroku uložil povinnost zaplatit tuto celkovou částku O. ú. ve F. – M. ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto usnesení.

Proti odstavci druhému napadeného usnesení okresního soudu podal včas odvolání O. ú. ve F. – M. Namítal, že dědictví po zůstavitelce připadlo státu podle § 462 obč. zák., tedy stát není dědic, dědictví mu pouze připadlo jako odúmrť. Není proto dědicem ani okresní úřad, protože vykonává pouze prozatímní správu podle § 1 odst. 2 písm. e) a § 2 odst. 1 vyhlášky č. 61/1986 Sb. Stanovenou odměnu notářce proto nemůže platit okresní úřad, neboť je pouze prozatímním správcem pozůstalosti. Z uvedeného důvodu proto odvolatel navrhuje, aby krajský soud napadené usnesení okresního soudu v jeho odstavci druhém zrušil a vrátil věc okresnímu soudu k dalšímu řízení.

Po přezkoumání věci dospěl Krajský soud v Ostravě k závěru, že odvolání je důvodné. Proto výrok napadeného usnesení okresního soudu změnil tak, že povinnost zaplatit odměnu a hotové výdaje soudní komisařce uložil Okresnímu soudu ve Frýdku – Místku.

Z odůvodnění:

Odměnu notářce, jako soudní komisařce, v tomto řízení okresní soud správně stanovil podle ustanovení § 15 vyhlášky č. 612/1992 Sb. s přihlédnutím k sdělení Ministerstva spravedlnosti ČR č.j. 144/92 – OOD.

Podle ustanovení § 140 odst. 3 o. s. ř. v řízení o dědictví platí odměnu notáře a jeho hotové výdaje dědic, který nabyl dědictví, jež není předluženo; je-li dědiců několik, platí tyto náklady podle vzájemného poměru čisté hodnoty jejich dědických podílů. V ostatních případech platí tyto náklady stát.

V tomto konkrétním případě, poněvadž zůstavitelka nezanechala dědice ze zákona ani ze závěti, připadlo dědictví po ní podle § 462 obč. zák. státu. Státu může připadnout majetek z dědictví nebo jeho část, buď" jako dědici ze závěti, je-li v ní za dědice povolán, anebo jako subjektu, jemuž je vyhrazeno právo k věcem, popř. jiným hodnotám, které nemají vlastníka, popř. oprávněný subjekt. V tomto případě se přechod dědictví na stát označuje jako odúmrť. V tomto případě přecházejí na něho stejně jako na jiného dědice povinnosti uhradit zůstavitelovy dluhy a nést přiměřené náklady spojené s pohřbem zůstavitele podle ustanovení § 472 obč. zák. Co do rozsahu odpovídá za zůstavitelovy dluhy a přiměřené náklady spojené s pohřbem zůstavitele i stát, kterému připadla odúmrť, tj. dědictví, které nenabyl žádný dědic. Na rozdíl od jiných subjektů, kterým dědictví připadne, odpovídá stát za dluhy a přiměřené náklady spojené s pohřbem zůstavitele jen majetkem z dědictví. Patří-li do něho peníze, uhradí jimi peněžitý dluh. Nepřichází-li tento způsob uspokojení věřitele v úvahu, může stát nabídnout místo placení věci z dědictví, odpovídající svou hodnotou výši dluhu. Nepřistoupí-li věřitel na tuto nabídku, navrhne stát likvidaci dědictví, i když dědictví není předluženo. Podaří-li se věci z dědictví zpeněžit, uspokojí z výtěžku prodeje věřitele. V opačném případě neuspokojené pohledávky zaniknou.

Na základě pravomocného usnesení, nesprávně nazvaného jako rozhodnutí, ze dne 9. 9. 1993, č. j. D 1645/92-27, připadl státu jako odúmrť majetek zůstavitelky v obecné ceně 38 353,60 Kč s tím, že je povinen uhradit pohledávku D. d., F. – M., za vypravení pohřbu zůstavitelky ve výši 3049 Kč a pohledávku S. e. z. F. – M. ve výši 54,60 Kč z titulu nedoplatku za elektrickou energii. S úhradou těchto vyčíslených dluhů zůstavitelky O. ú., finanční referát, F. – M., souhlasil.

Podle ustanovení § 137 o. s. ř. patří odměna notáře za provedené úkony soudního komisaře a jeho hotové výdaje mezi druhy nákladů řízení. Nejde proto v žádném případě o zůstavitelův dluh nebo náklad spojený s jeho pohřbem, za nějž by stát odpovídal, jak je uvedeno výše. Poněvadž státu podle ustanovení § 462 obč. zák. dědictví pouze připadlo, nelze v tomto případě pro placení předmětných nákladů řízení použít ustanovení § 140 odst. 3, větu první, o. s. ř., když stát není dědicem. V případě placení těchto nákladů státem žádný právní předpis (ani vyhláška č. 612/1992 Sb.) neuvádí, která jeho instituce je povinna ze svých prostředků tyto náklady zaplatit. V případě odúmrti stát v řízení zastupuje příslušný okresní úřad, finanční referát, který se pak stává prozatímním správcem pozůstalosti. Ten pak pouze odpovídá za prokázané dluhy zůstavitele a náklady spojené s vypravením jeho pohřbu. Nikoli však za náklady řízení, jimiž v tomto případě je odměna za provedené úkony v řízení a hotové výdaje notářky.

Na základě výše uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že rovněž v případě odúmrti je povinen platit tyto náklady řízení za stát příslušný okresní soud ze svých rozpočtových prostředků. Z uvedených důvodů proto krajský soud výrok napadeného usnesení okresního soudu změnil.